

LJETOPIS KLEMENTA OROVČANINA

Franjo Emanuel HOŠKO

*Notatu quaedam digniora*¹ naslov je ljetopisa što ga je 31 godinu pisao franjevac i profesor filozofije Klement Orovčanin.² Počeo ga je pisati 9. II 1782. u Budimu, a prestao 18. III 1813. u Slavonskom Brodu. Budući da se bilješke odnose na zbivanja od 8. IX 1773. i slijede ih kroz četiri desetljeća, Orovčaninova kronika pruža mogućnost upoznavanja relativno burnog razdoblja crkvenog, društvenog i političkog života u Slavoniji i Srijemu gdje je zapisivač najdulje boravio.

U svom ljetopisu Orovčanin ne obrazlaže zašto ga je pisao, a ni sadržaj ljetopisa ne otkriva neki osobit razlog. Najvjerojatnije su ga na zapisivanje potakla 1782. sama zbivanja, u mnogočem drukčija od prethodnih. Takvu pretpostavku potvrđuje i narav ljetopisa koji je tipična osobna kronika s bilješkama o događajima koji autora zanimaju, bilo da im je bio svjedokom ili samo suvremenikom. U ljetopisu su bilješke nanizane kronološkim redom, a sadržajem i tematski raznovrsne su. O nekim događajima pisac piše iscrpno, a na neka zbivanja se uopće ne osvrće ili ih spominje usputno. Gotovo sve

1 Potpun naslov glasi: *Notatu quaedam digniora ab anno 1773. / 8-va Septembris, quo anno et die Sacrae Re- / ligionis S. P. Francisci, Provinciae S. Ioan- / nis a Capistrano, nomen dedi Fr. P. Cle- / mens Orovčanin a Possega; huc om- / nia confeci quae evenerunt in iis lo- / cis, in quibus tunc temporis morabar. / Haec vero incoepi conscribere anno 1782 / 9-na Februarii Budae in Aquatica / qua Auditor Sacrosanctae Theologiae / in 5-tum Annum reflectendo me / ad elapsa tempora; cetera vero / per lectura.* — Rukopis je vel. 21 x 16,5 cm, uvezan u kartonske sive korice. Nalazi se u arhivskoj zbirci franjevačkog samostana u Slavonskom Brodu pod sign. B – 3.

2 Klement Orovčanin rođen je oko 1756. u Slavonskoj Požegi. U provinciju sv. Ivana Kapistranskoga stupio je 8. IX. 1773. u Baču. U franjevački red primio ga je provincijal Ivan Velikano- vić. Filozofiju je studirao kod profesora Franje Kovačevića u Iloku (1774/75), Osijeku (1775/76) i Vukovaru (1776–77). Teologiju je započeo studirati kod Kristofora Kellerera i Petra Lipovčevića u Temišvaru (1777/78), a zatim je ostale četiri godine završio u Budimu (1778/–82) kod Filipa Medarića, Jakoba Berga i Filipa Matkovića. Paralelno sa studijem teologije završio je 1780. studij filozofije na sveučilištu i stekao državnu kvalifikaciju za profesora filozofije. Samo godinu dana bio je profesor filozofije na filozofskoj školi u Baji (1782/83), jer su tada doklinate privatne redovničke filozofske i teološke škole. Zatim djeluje kao pastoralni radnik, prvenstveno kao hrvatski propovjednik, u Baču (1783/84), Velikoj (1784/85), Slavonskoj Požegi (1785–1788), Našicama (1789), ponovno u Velikoj (1789–1794), Vukovaru (1794–1801), opet u Našicama (1801–1805), Iloku (1905/06) i Slavonskom Brodu (1806–1809). U Vukovar se vratio kao samostanski poglavar (1809/10), a tu službu obavljao je i u Iloku (1810/11). Od 1802. do 1809. djelovao je opet kao profesor filozofije i sa svojim studentima održao niz javnih rasprava iz logike, psihologije i matematike, povijesti filozofije i metafizike. Vratio se u Slavonski Brod 1811. i ondje 14. V. 1813. umro.

pribilježske nalikuju kakvim napomenama ili skicama, jer su vrlo kratke i autor ih nije upotpunio podacima od kojih je mogao doći zauzetijim informiranjem. Vremenom se i sužuje autorov interesni krug, tako da u posljednjem desetljeću zapisivanja marljivo prati jedino meteorološke prilike u mjestu boravka, a sve manje ga zanimaju događaji političke naravi. Zapisujući pojedine događaje Orovčanin je vrlo suzdržan u izricanju vlastitih stavova. Manirom kroničara ne donosi o događajima svoj sud, niti istražuje razloge događajima koje je pribilježio, nego kratko spominje činjenice. Čak i autobiografske pojedinosti bilježi tako da ne daje uvid u vlastite osjećaje. Ne donosi svoje mišljenje ni o ljudima s kojima je živio i o kojima je ovisio; ne prosuđuje njihove postupke, bilo da je s njima zadovoljan ili nezadovoljan. Tako je Orovčaninov ljetopis suh i suzdržan izvještaj o događajima koji su zasijekali u njegovo osobno iskustvo, vrijedan kao svjedočanstvo o zbivanjima, ali bitno uvjetovan zapisivačevim franjevačkim i svećeničkim pozivom te njegovim osobnim vlastitostima i gledanjima. Ljetopis sadrži, uz autobiografske podatke i meteorološke izvještaje, s kojima u svezu dovodi i procjene o godišnjim poljoprivrednim prinosima, svjedočanstva o crkvenom životu u razdoblju jozefinizma, o crkvenim događajima regionalnog značaja, napose o zbivanjima u franjevačkoj provinciji sv. Ivana Kapistranskoga, zatim o političkim i ratnim događanjima onoga vremena. Osobito vrijedno svjedočanstvo daje Orovčanin o pošasti kuge koja se je 1795. i 1796. raširila u Srijemu.

U ovom prikazu Orovčaninovog ljetopisa uvid je ograničen na bilješke o crkvenom životu općenito i napose u Slavoniji i Srijemu, zatim na politička i vojna zbivanja i na opis širenja kuge u Vukovaru.

1. SVJEDOČANSTVO O CRKVENOM ŽIVOTU U RAZDOBLJU JOZEFINIZMA

Niz bilježaka iz opće crkvenog života Orovčanin započinje spomenom na dokidanje isusovaca krajem rujna 1773. sa strane pape Klementa XIV. (4).³ Slijedeće godine spominje smrt istoga pape i izbor Pija VI. (5).⁴ Opširnije bilježi posjet pape Pija VI. od 22. III. do 22. IV. 1782. caru Josipu II. u Beču označujući kao razlog papine posjete pitanje redovnika u habsburškoj državi, dok druge razloge ne spominje izrijekom (22,23). Zatim slijedi niz zabilješki o jozefinističkim zahvatima u život Crkve: 11. IV. 1782. dokinuti su redovnici pustinjaci (23), 7. V. 1782. iz ženskih su samostana protjerane nezavjetovane redovnice (23), a 11. IX. 1782. u Budimu su i zavjetovane redovnice morale napustiti samostan (23). Karmelićanima u Budimu oduzet je 1783. samostan, a zgrada je upotrebljena za civilne poslove (27). Franjevcima provincije presv. Spasitelja u Pešti oduzeta je u kolovozu 1784. samostanska zgrada da bi u njoj bila smještena sveučilišna biblioteka (26), a u samostan nekih peštanskih redovnica 22. VIII. 1784. smješten je Stol sedmorice (26). Sjemenišnu zgradu u Budimu 1784. preuzelo je Ugarsko kraljevsko namjesničko vijeće za svoje potrebe (26). Franjevci Orovčaninove pro-

3 Klement XIV. (1769–1774) dokinuo je isusovce bulom „Dominus ac Redemptor noster” 21. VII. 1773.

4 Pijo VI. (1775–1799) izabran je za papu 15. II. 1775.

vincije sv. Ivana Kapistranskog morali su 1785. napustiti svoj samostan u Budimu i prihvatiti smještaj u bivšem samostanu augustinaca (27), dok su u njihov bivši samostan ušle elizabetinke (26). Iste su godine i peštanski pavlini prešli u bivši dominikanski samostan (27), ali ih je već 30. III. 1786. dokinuo carski ukaz s odlukom da se moraju razići do 20. VIII. iste godine i napustiti sve samostane (30). Za Orovčaninovu provinciju tek 1786. počinju prave nevolje: u Osijeku su tada franjevci morali preseliti iz svog samostana u bivšu isusovačku rezidenciju, a isto tako i u Rumi (30). Iste godine morali su napustiti Rumu i Sombor (33), a 1787. dokinut je najprije samostan u Staroj Gradiški i krajem studenoga u Slavonskom Brodu. U Gradiški su tri franjevca, a u Brodu dvojica, i dalje obavljali pastoralne poslove u korist naroda i vojske uz godišnju plaću od 200 florena (33). Franjevcima u Požegi 7. IX. 1789. bilo je naređeno da napuste samostan i rasele se u Cernik i Veliku s godišnjom penzijom od 150 imperijala (38). Premda su to morali učiniti, vratili su se franjevci u Požegu 1. XI. 1797. Isto tako 10. IX. 1806. vratili su se u Brod, ali su za uzvrat đakovačkom biskupu Antunu Mandiću prepustili samostan u Đakovu da u njemu otvori biskupijsko sjemenište (83).

O papi Piju VI. Orovčanin piše s mnogo simpatije. Bilježi kako je 1798. morao pobjeći iz Rima nakon francuske okupacije (56). Spominje njegovu smrt u zarobljeništvu u Valenceu i prepisuje njegov nadgrobni epitaf (59,60). Za nasljednika Pija VI. izabran je u Veneciji 14. III. 1800. Pijo VII. iz redova benediktinaca (61). U slijedu događaja iz 1786. g. Orovčanin je prepisao pismo pape Pija VI. biskupu u Brnu iz Beča 1782. To je pismo osuda جوزefinističkog presizanja državnog zakonodavstva u području crkvenog i vjerskog života (31,32).

2. CRKVENA ZBIVANJA U SLAVONIJI I SRIJEMU

Orovčanin je svoj franjevački život započeo u Baču, zatim je kraće vrijeme živio u Mađarskoj, a najveći dio života proveo je u samostanima po Slavoniji i Srijemu. Približno o događajima crkvenog značaja na tom području ipak nisu obilne, ali barem djelomično rasvjetljuju zbivanja tog vremena. Orovčanin kao svjedok spominje da je 1774. započela izgradnja župske crkve u Baču (4), da je 1775. đakovački biskup Franjo Matej Krtica boravio zbog krizme u Iloku (6) te da je 15. X. iste godine Emerik Kristović u Temišvaru uveden u službu čanadskog biskupa (9). Bilježi također da je 19. VII. 1784. umro kaločki nadbiskup Adam Patačić (25), a 5. II. 1786. zagrebački biskup Josip Galjuf (28). Orovčanin je 1786. boravio u Požegi pa u cijelosti prepisuje pismo zagrebačkog kaptola požeškoj gradskoj upravi kojim kaptol poziva na biskupov sprovod u Zagreb (28,29,30). Izbor i postavljanje zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca Orovčanin ne spominje, nego njegov dolazak 22. VI. 1788. u Požegu, kad je Vrhovac navijestio dokidanje franjevačkog samostana (37, 38). Vrhovca spominje još jednom, i to kad je 21. VI. 1808. posjetio Brod i brodske franjevce (99).

Kad je Orovčanin 1789. boravio u Našicama, bio je svjedokom odredbe Ugarskog namjesničkog vijeća od 4. VIII. 1789. virovitičkoj županiji da se izvrši nova raspodjela župa, odnosno osnuju nove župe. Istu naredbu primila je 14. ili 15. VIII. 1789. i požeška županija. Tu je naredbu već 24. IX. 1789. u Našicama proveo naslovni biskup An-

tun Mandić kao član komisije nadležne za taj posao. On je našičku župu razdijelio u četiri, i to sa središtima u Našicama, Podgoraču, Motičini i Klokočevcu (38). Župom u Podgoraču 1805. upravljao je franjevac Ivan Balatović (78). Kad je 1805. po drugi puta Orovčanin boravio u Našicama, majstor Gaspar Fischer uspješno je popravio orgulje u crkvi za 55 florena (68), a 10. VI. 1805. u toj je crkvi svečano proslavio 50. godišnjicu svećeništva franjevac Antun Janković (76,77).

Orovčanin piše i o događajima u đakovačkoj biskupiji. Spominje da je 19. VIII. 1798. biskup Krtica krizmao u Vukovaru (57) i da je 31. V. 1805. umro u Đakovu u 80-oj godini života i 32-oj godini biskupske službe te da je pokopan 4. VI. 1805. u kriпти đakovačke katedrale (76). Biskupa Antuna Mandića Orovčanin je 1. VII. 1805. sreo u Našicama, i to prije nego je imenovan đakovačkim biskupom (77), a onda bilježi da je imenovanje uslijedilo 1806. u lipnju (82).

3. RATNA I POLITIČKA ZBIVANJA

U svom ljetopisu bilježi Orovčanin također ratna i politička zbivanja. Redovito ih prati izdaleka po čuvenju, ali je i očevidac pokreta krajiških jedinica pa su mu vrlo bliska pojedina ratna zbivanja i njihove posljedice. Izvještaj o ratnim događajima započeo je bilješkom da je Marija Terezija 1788. vodila Drugi pruski rat (10), a opisuje i trodnevnu žalost nakon njezine smrti 29. XI. 1780. (20). Njezinog nasljednika Josipa II. prvi puta spominje kad je 2. VI. 1781. deset dana boravio u Budimu i Pešti gdje je u vojnom logoru bilo 40000 vojnika. Orovčanin ga je tada vidio u dva navrata (21). Njemu pripisuje imenovanje Franje Balaše 1785. za hrvatskog bana i istovremeno za župana križevačke, požeške i zagrebačke županije. Balaša je 31. VIII. 1785. postavljen za bana, a 15. IX. 1785. je posjetio Požegu (28).

Rat s Turskom, tzv. Dubički rat, opisuje Orovčanin od napada carskih četa na tursku tvrđavu u Bosanskoj Gradiški 9. II. 1788. i zatim na Dubicu 10. II. iste godine. Carska vojska je tada izgubila 400 ljudi, a 180 ih je bilo ranjeno. Tada je u franjevačkom samostanu u Cerniku otvorena privremena vojna bolnica (34,35), a i požeški je samostan bio predviđen u tu svrhu (36). Car Josip II. je 16. III. 1788. posjetio ratište, a 25. IV. uslijedio je drugi napad na Dubicu. Opet bez uspjeha, premda je poginulo 400, a ranjeno od 200 do 300 vojnika. Carska vojska brojila je oko 10000, a turska oko 14000 vojnika (35). Tek kad je zapovjedništvo napustio knez Lichtenstein, a preuzeo maršal Laudon, osvojena je 22. VIII. 1788. Dubica. Tom zgodom zarobljeno je 400 vojnika koji su sprovedeni u Sigeth. Laudon je zatim 3. X. 1788. osvojio Novi (36), a 23. VI. 1789. započeo uspješan napad na Gradišku (37). Prema Beogradu pošao je 9. VII. 1789. i osvojio ga oko 7. X. te godine (37).⁵

Ratni troškovi prisilili su Josipa II da u prosincu 1789. popusti zahtjevima ugarskih županija i vrati im prijašnja upravna prava. On je 20. II. 1790. umro, a 6. VI. 1790. svečanom je misom otvoren ugarski sabor u Budimu, dok je 11. VI. održana prva sjedni-

⁵ Beograd je osvojen 8. X. 1789.

ca. Kako je 14. VII. 1790. umro i maršal Laudon (39), novi car Leopold II, koji je u studenom 1790. u Požunu okrunjen za ugarskog kralja, sklopio je 1791. mir s Turcima. Sve što je carska vojska osvojila u Srbiji, Turska je vratila tim mirom, ali je izgubila neka područja u Hrvatskoj i Slavoniji (40).⁶ U vezi s Dubičkim ratom Orovčanin je zabilježio da su kod dvorbe ranjenika u Cerniku od zaraze umrli slijedeći franjevci: Stanislav Sudarević, Inocent Vogel, Silvestar Hungar, Ivan Zetović, Antun Sungler i Ćiril Schiffer (36). Budući da je 21. X. 1788. i požeški samostan upotrebljen za vojnu bolnicu, i ondje su dva franjevca, Damas Placesek i Hortulan nepoznatog prezimena, umrla od zaraze.

Zabilježivši da je 1. III 1792. umro Leopold II, te da je 6. VI. 1792. za ugarskog kralja u Budimu okrunjen Franjo I (40,41), Orovčanin niže bilješke o ratovima s Francuzima: 19. I. 1793. smaknut je francuski kralj Ljudevit XVI, a 16. I. 1794, kraljica Marija Antoaneta (41); ugarski sabor 6. XI. 1796. odobrio je vojsku od 50000 vojnika za rat s Francuskom (55); 1797. Venecija se podvrgla austrijskom dvoru (57);⁷ 1799. slijedećih 25000 vojnika krenulo je u rat, a i ruske čete prešle su preko carevine u taj rat (59); tada su protufrancuski saveznici imali ratnih uspjeha u Italiji (60).⁸ Rat je nastavljen, a 6. X. 1800. vojne su starješine srijemske županije u Vukovaru odlučile unovačiti 27 husara i 257 pješadijaca (63), ali ti vojnici s vojskom od 45000 ljudi nisu prešli granice carevine, jer je u veljači 1801. sklopljen mir pa su se u svibnju vratili kućama (63). Austrija se i dalje pripremala za rat pa je 2. VI. 1802. ugarski sabor u Požunu odobrio carev zahtjev da Ugarska da dva milijuna florena za ratne potrebe (67). Rat je nastavljen 1805. kad su kroz Našice prošli konjanici iz Transilvanije (78). Austrija je pretrpjela neuspjeh, jer je 12. XI. 1805. Napoleon okupirao Beč i zadržao se do 10. ili 15. siječnja 1806. u Schonbrunnu, premda je 25. XII. 1805. sklopljen mir (79).⁹ Za taj je rat srijemska županija dala 500 vojnika, a sam Ilok 100 vojnika. Ti su se vojnici u veljači 1806. vratili kućama (81). Spomenutim mirom Austrija je izgubila Veneciju i dobar dio Tirola, a Francuzi su se povukli od Beča (80).¹⁰

Za rat s Francuzima 15. II 1809. vojna je uprava u Slavonskom Brodu odredila dvije čete koje su pošle na ratište preko Vinkovaca i Osijeka. Rat je objavljen oko 5. VIII. 1809. Prvi ratni sukub zbio se na granici Bavarske, a završio austrijskim porazom tako da su francuske čete ponovno ušle u Beč (93). Prema miru sklopljenom u rujnu ili listopadu iste godine Francuzima su pripali dijelovi Slovenije, Trst, Rijeka, Senj i dio Hrvatske (94).¹¹ Mir je proslavljen i po crkvama. Tako je 21. I. 1810. dakovački kanonik Stanislav Sokolić držao svečanu misu u Vukovaru uz prisustvo upravnih vlasti srijemske županije. U siječnju 1810. počeli su se vraćati vojnici, ali su u Vukovaru proširili zarazu od koje je u veljači iste godine umrlo 40 osoba, a i u ožujku je bilo slično stanje (96).

6 Riječ je o miru u Svištovu sklopljenom 4. VIII. 1791.

7 Takvo političko stanje utvrđeno je mirom u Campofirmiju 17. i 18. X. 1797.

8 To je tzv. drugi rat s Francuzima od 1799. do 1801.

9 Mir je sklopljen 26. XII. 1805. u Požunu.

10 Tada je Austrija izgubila i Dalmaciju.

11 Taj je dogovor uglavljen 14. X. 1809. u Schonbrunnu.

Od političkih događaja koje još bilježi Orovčanin treba spomenuti da je koncem srpnja 1795. u Pešti pogubljen opat Ignjat Martinović,¹² bivši član franjevačke provincije sv. Ivana Kapistranskoga, i to zajedno s drugovima Hajnoczijem, Laczkovichem, Szentmarijem i grofom Szygrayem (43,44).

4. KUGA U SRIJEMU, NAPOSE U VUKOVARU

Orovčanin je 24. V. 1794. premješten u Vukovar. Ovdje je trebao obavljati službu nedjeljnog propovjednika u samostanskoj crkvi koja je bila i župska crkva. Poglavar samostana bio je Grgur Peštalić, a župnik Ivan Velikanović.¹³ Tako je Orovčanin boravio u Vukovaru kad je 31. VII. 1795. županijski liječnik Budaj stanovnicima gradića obznanio opasnost od kuge koja se pojavila u Irigu i zatim proširila u slijedećih dvanaest naselja: Neradin, Rivica, Jazak, Grgetek, Krušedol, Veliki Radinci, Grgurevci, Bešenovo, Prnjavor, Šatrinci, Kamenica i Stari Vukovar. Kuga se je bila pojavila na vojničkom imanju petrovaradinske regimente Krnjaševci. Ondje je od te bolesti prva umrla neka mlada žena, a njezina je majka bolest zatim prenijela u Irig. Pretpostavljalo se da je u Krnjaševce bolest prenio iz Bosne kakav izbjeglica. Županijske vlasti odlučile su na sastanku 31. VIII. 1795. u Vukovaru izolirati zaraženo područje. Zabranile su prijelaz iz zaraženog područja stanovnicima donjeg Srijema, a vojničke posade označile su i čuvale granicu tog područja koja je išla od obale Dunava preko Mandjeloša sve do Save. Vojničke posade koje su čuvale tu granicu nisu bile dovoljne, tako da su mnogi prebjegli iz zaraženog područja. Dvojica su tako došla i u Vukovar, ondje umrla 17. IX. 1795. a tjelesa su im spaljena izvan grada (44, 45). Ugarsko je kraljevsko namjesništvo zajedno s carskim dvorom zadužilo baruna Piklera da poduzme sve potrebno kako bi se spriječilo širenja zaraze. No Pikler se je nećkao primiti zadatak pa ga je preuzeo Sigismund Lavasz. Vlada je za potrebe sprečavanja zaraze dodijelila svotu od 50000 florena.

Kuga se ipak proširila i u Vukovaru. Prenio ju je neki Subotin iz Vukovara koji je bio u Irigu, u vrijeme zaraze. Vukovarske je franjevce na prisutnost zaraze u gradu upozorio 5. IX. 1795. županijski liječnik Brüderle. Isti je liječnik 9. IX. 1795. dao zatvoriti tri ili četiri kuće pod sumnjom da su ukućani oboljeli. Budući da se bolest doista pojavila, bilo je zatvoreno 65 kuća i zabranjeno prelaženje iz tog zaraženog dijela grada u drugi. Zaraženi su bili ubrzo preseljeni u za njih pripravljene nastambe izvan grada. U crkvi su uoči blagdana sv. Franje 4. X. franjevci organizirali molitve protiv kuge. No, 7. X. 1795. liječnik je proglasio okuženima crkvu i samostan i zabranio franjevcima da napuštaju samostan. Razlog za ovu odredbu bila je smrt jedne žene koja je dolazila na blagdansku trodnevnicu. Na sam blagdan ta se je žena u crkvi ispovijedila. Crkva i samostan su 8. X. proglašeni okuženima, a sam Orovčanin i gvardijan Peštalić zatvoreni su u zaseban dio samostana i potpuno izolirani, jer su njih dvojica podijelili pokoj-

12 Martinović je bio pogubljen 20. V. 1795.

13 O Peštaliću i Velikanoviću usp. F. E. HOSKO, *Franjevačko visoko učilište u Požegi. Nova et vetera*, 27 (1977), sv. 1, 109–111; ISTI, *Dvije osječke visoke škole u 18. stoljeću. Kačić*, 10 (1978), 131–134.

nici sakramente ispovijedi i pričesti. Orovčanin i Peštalić ostali su u karanteni tri dana, jer je liječnik naknadno utvrdio da spomenuta žena ipak nije umrla od kuge. Ipak su samostan i crkva ostali zatvoreni punih šest tjedana, a čitav grad bio je izoliran do Badnjaka 1795. Početkom 1796. dopušteno je da se crkva obijeli i tek je 24. III. 1796. otvorena, a u grad je dopušten pristup tek 12. V. iste godine. Od kuge je u Vukovaru tom zgodom umrlo oko 40 osoba, a iz preventivnih razloga bilo je spaljeno 20 kuća.¹⁴

Orovčaninov ljetopis sadrži i druge vrijedne bilješke o svom vremenu, napose one koje osvjetljaju život franjevacu u ono vrijeme. No, posebno bi bilo zanimljivo na temelju Orovčaninovih zabilješki o vremenskim promjenama izraditi meteorološku kartu srednje i istočne Slavonije na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće.

RÉSUMÉ

Klement Orovčanin (né à Slavonska Požega, vers 1756 – décédé à Slavonski Brod, le 14 mai 1813). Entré chez les franciscains de la province de saint Jean de Capistran, il enseigne la philosophie. Pendant 31 ans, il tenait une chronique des événements de son temps, intitulé „Notatu quaedam digniora.”

Dans sa chronique, écrite en latin, le Père Klement Orovčanin enregistrait régulièrement des observations autobiographiques, des informations météorologiques, des témoignages concernant la vie ecclésiastique à l'époque du josphinisme, des remarques politiques, des événements de la guerre etc. L'auteur suivait de très près tous les événements de l'Eglise locale slavonne. En tant que témoin oculaire, il a noté les conséquences néfastes de l'épidémie de la peste qui ravagea la région de Syrmie (Srijem) en 1795/96.

¹⁴ Grgur Peštalić je 1797. u Budimu objavio knjižicu *Utišenje ozalosćenih u sedam pokornih pisama kralja Davida*. U svoje djelo je unio i upute za očuvanje od kuge, jer je djelo i nastalo nakon što je Peštalić sam doživio pošast te bolesti u Vukovaru.